

นิพนธ์ฉบับ

การปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ของนักศึกษาแพทย์พรีคลินิก ชั้นปีที่ ๒ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อมรา ไชยกาญจน์*, นิภาพรรณ มะลิซ้อน*, อัมมندا ไชยกาญจน์**, เพ็ญพิสุทธิ์ ไชยกาญจน์***

บทคัดย่อ

- บทนำ:** การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ๒) ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ๓) ระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ และ ๔) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒
- วิธีการศึกษา:** ประชากรในการศึกษา คือ นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๑๗๒ คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคร้สแควร์ พิชเชอร์ และมอนติคาร์โล
- ผลการศึกษา:** ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล แต่มีความสัมพันธ์กับ ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ และ ระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในภาพรวมนักศึกษาแพทย์ปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ การเข้าเรียนตรงต่อเวลา การตั้งใจฟังและจดบันทึกการบรรยาย การนอนหลับระหว่างอาจารย์สอน การสรุปสาระสำคัญ การทบทวนบทเรียนเป็นประจำเมื่อมีเวลาว่าง และการเห็นความสำคัญของโต๊ะและที่นั่งสำหรับอ่านทบทวนบทเรียน
- วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา:** ในภาพรวมนักศึกษาแพทย์ปรับตัวได้ปานกลาง เนื่องจากการเรียนในชั้นปีที่ ๒ นั้นยากและแตกต่างจากชั้นปีที่ ๑ มีนักศึกษาจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ ปรับตัวได้น้อยที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่กระทบต่อการเรียน จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องให้ความช่วยเหลือมากที่สุด
- คำสำคัญ:** การปรับตัว, นักศึกษาแพทย์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วันที่รับบทความ: ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

วันที่อนุญาตให้ตีพิมพ์: ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

* สถานวิทยาศาสตร์พรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

*** คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผู้ติดต่อ: อาจารย์ ดร. แพทย์หญิงอมรา ไชยกาญจน์ สถานวิทยาศาสตร์พรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๒๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๖ ๘๗๑๐ โทรสาร ๐ ๒๕๒๖ ๘๗๑๐ อีเมล ammarachai@hotmai.com

บทนำ

ระบบการศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ระยะเวลา ๑๒ ภาคการศึกษาปกติ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะคือ ระยะที่ ๑ คือ ชั้นปีที่ ๑ ศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และวิชาเลือกเสรี โดยใช้เวลาในการศึกษา ๒ ภาคการศึกษา ระยะที่ ๒ เป็นระดับพรีคลินิก ได้แก่ ชั้นปีที่ ๒ และ ๓ ศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ และวิชาเลือกเสรี ใช้เวลาในการศึกษา ๔ ภาคการศึกษา และระยะที่ ๓ เป็นระดับคลินิก ได้แก่ ชั้นปีที่ ๔ - ๖ ศึกษาทางด้านคลินิก ใช้เวลาในการศึกษา ๖ ภาคการศึกษา ผ่านตามหลักสูตรระยะที่ ๑, ๒ หรือ ๓ นักศึกษาต้องได้รับการวัดผลการศึกษา และจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ต้องมีค่าระดับเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐^๑ นอกจากนี้นักศึกษายังต้องผ่านการสอบประมวลวิชาเวชศาสตร์ ๑ คือวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน และประมวลวิชาเวชศาสตร์ ๒ คือวิทยาศาสตร์คลินิก เพื่อที่จะได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบเวชกรรม^๒ ซึ่งความรู้วิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ในหลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ ในชั้นปีที่ ๒ เป็นส่วนหนึ่งของความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน

การที่ต้องศึกษาเรียนรู้ในชั้นที่สูงขึ้น เช่น การเปลี่ยนผ่านจากการเรียนชั้นปีที่ ๑ ที่ยังไม่ซับซ้อน มาเป็นวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ซึ่งมีความยากมากขึ้น อีกทั้งลักษณะและรูปแบบในการเรียนแตกต่างจากชั้นปีที่ ๑ จึงเป็นไปได้ที่อาจเกิดปัญหาในการปรับตัว จนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาการปรับตัวมีทั้งภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และต่างสถานศึกษา ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ความกังวลต่อการปรับตัวเข้ากับเพื่อนใหม่ ของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ๑ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวม ทางกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มากกว่าปัจจัยอื่น^๓ ส่วนมหาวิทยาลัยอื่น อาทิ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ๑ มีการปรับตัว ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ในแต่ละบุคคล แตกต่างกันไป ส่วนการปรับตัวด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ได้แก่ การปรับตัวด้านการเรียน และการปรับตัวด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย^๔ สำหรับคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ได้แก่ ความสัมพันธ์

ในครอบครัว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และคุณภาพการสอนของอาจารย์ตามลำดับ นอกจากนี้ตัวแปรพยากรณ์ทุกตัว ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน^๕ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงการปรับตัวของนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยที่ได้ มาวางแผนช่วยเหลือให้นักศึกษามีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทางการแพทย์ต่อไป

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ และความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการเรียนเฉลี่ย หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หรือเกรดเฉลี่ยสะสม หรือค่าระดับเฉลี่ยสะสม

ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หรือเกรดเฉลี่ยสะสม หรือค่าระดับเฉลี่ยสะสม ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ และ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๖

ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๒ หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หรือเกรดเฉลี่ยสะสม หรือค่าระดับเฉลี่ยสะสม ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของนักศึกษาแพทย์พรีคลินิก ชั้นปีที่ ๒ หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หรือเกรดเฉลี่ยสะสม หรือค่าระดับเฉลี่ยสะสม ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงปริมาณ โครงการศึกษาวิจัยนี้ ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามหนังสือรับรองเลขที่ ๐๓๑/๒๕๕๘ รหัสโครงการวิจัย MTU-EC-DS-6-023/58 ประชากรที่ใช้

ในการศึกษาวิจัย คือ นักศึกษาแพทย์ปริศณีก ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๑๗๒ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๖ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของนักศึกษา รวมถึงผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาแพทย์ในชั้นปีที่ ๑ และ ๒ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน ๙ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปรับตัวของนักศึกษาด้านพฤติกรรมการเรียนบรรยายกลุ่มย่อย และปฏิบัติการ จำนวน ๓๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปรับตัวของนักศึกษาด้านการใช้เวลาในชั่วโมงเรียน จำนวน ๑๒ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปรับตัวของนักศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน จำนวน ๑๐ ข้อ

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปรับตัวของนักศึกษาด้านการบริการของสถานศึกษา จำนวน ๑๒ ข้อ

โดยแบบสอบถามตอนที่ ๒ ถึง ๕ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)^๖

ตอนที่ ๖ ข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่ต้องการให้คณะแพทยศาสตร์ได้ปรับปรุง หรือช่วยเหลือนักศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยบางส่วนได้นำเครื่องมือของผู้อื่นมาปรับใช้ ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางกำหนดขอบข่ายและประเด็นของคำถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มทดสอบซึ่งไม่ใช่ประชากรที่จะศึกษาวิจัย และเคยเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์ในชั้นปีที่ ๒ มาก่อน ซึ่งก็คือ นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๓๐ คน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

(reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมากกว่า ๐.๗ ขึ้นไป และพบว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๗๑๒ จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปหาสถิติบรรยายหรือพรรณนา โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square test) การทดสอบของฟิชเชอร์ (Fisher's exact test) และวิธีมอนติคาร์โล (Monte Carlo method) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การปรับตัวในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา

ค่าเฉลี่ย rating scale	ความหมาย
๔.๕๑ - ๕.๐๐	ระดับการปรับตัวมากที่สุด
๓.๕๑ - ๔.๕๐	ระดับการปรับตัวมาก
๒.๕๑ - ๓.๕๐	ระดับการปรับตัวปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	ระดับการปรับตัวน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๐	ระดับการปรับตัวน้อยที่สุด

๒. ผลการเรียนเฉลี่ย

เกรดเฉลี่ยสะสม	ความหมาย
๓.๕๐ - ๔.๐๐	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
๓.๐๐ - ๓.๔๙	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
๒.๕๐ - ๒.๙๙	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
๒.๐๐ - ๒.๔๙	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้
ต่ำกว่า ๑.๙๙	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรปรับปรุง

ผลการศึกษา

๑. การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (N = ๑๗๒)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๘๑	๔๗.๑
หญิง	๙๑	๕๒.๙
สถานที่อาศัยในปัจจุบัน		
หอพัก	๑๕๖	๙๐.๗
บ้านผู้ปกครอง ญาติ	๑	๐.๖
บ้านบิดา มารดา	๑๒	๗.๐
อื่นๆ	๓	๑.๗
รายได้นักศึกษาต่อเดือน (บาท)		
ไม่เกิน ๘,๐๐๐	๗๒	๔๑.๙
๘,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐	๘๒	๔๗.๗
๑๕,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐	๑๕	๘.๗
๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐	๑	๐.๖
๓๕,๐๐๑ - ๔๕,๐๐๐	๐	๐
มากกว่า ๔๕,๐๐๐	๒	๑.๒
รายได้ของครอบครัวนักศึกษาต่อเดือน (บาท)		
ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐	๒	๑.๒
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐	๑๒	๗.๐
๒๐,๐๐๑ - ๔๐,๐๐๐	๓๕	๒๐.๓
๔๐,๐๐๑ - ๕๐,๐๐๐	๒๐	๑๑.๖
๕๐,๐๐๑ - ๗๐,๐๐๐	๓๒	๑๘.๖
มากกว่า ๗๐,๐๐๐	๗๑	๔๑.๓
อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการ	๖๙	๔๐.๑
รัฐวิสาหกิจ	๑๓	๗.๖
รับจ้าง	๒๐	๑๑.๖
ธุรกิจส่วนตัว	๕๔	๓๑.๔
เกษตรกร	๘	๔.๗
อื่นๆ	๘	๔.๗
เหตุผลในการเลือกเรียนแพทย์		
ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น	๕๔	๓๑.๔
เป็นอาชีพที่มีเกียรติ	๑๐	๕.๘
เป็นอาชีพที่มั่นคง	๘๔	๔๘.๘
ผู้ปกครองต้องการ	๑๓	๗.๖
เกรดเฉลี่ยมัธยมสูง	๓	๑.๗
อื่นๆ	๘	๔.๗

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล จำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศหญิงและชายจำนวนใกล้เคียงกัน โดยเป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๒.๙ เพศชาย ร้อยละ ๔๗.๑ นักศึกษาส่วนใหญ่พักในหอพักมากที่สุด ร้อยละ ๙๐.๗ นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๘,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท มากที่สุด ร้อยละ ๔๗.๗ รายได้ของผู้ปกครองนักศึกษาส่วนใหญ่ มากกว่า ๗๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓ ผู้ปกครองของนักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการมากที่สุด ร้อยละ ๔๐.๑ เหตุผลในการเลือกเรียนแพทย์ พบว่าส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นอาชีพที่มั่นคงมากที่สุดร้อยละ ๔๘.๘

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ในชั้นปีที่ ๒

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ แสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ (N = ๑๗๒)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๒ (เกรดเฉลี่ยสะสม)				p-value
	๓.๕๐ - ๔.๐๐	๓.๐๐ - ๓.๔๙	๒.๕๐ - ๒.๙๙	๒.๐๐ - ๒.๔๙	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
เพศ					๐.๑๑๐
ชาย	๑๓ (๑๖.๐)	๒๘ (๓๔.๖)	๓๑ (๓๘.๓)	๙ (๑๑.๑)	
หญิง	๒๗ (๒๙.๗)	๓๒ (๓๕.๒)	๒๗ (๒๙.๗)	๕ (๕.๕)	
สถานที่อาศัยในปัจจุบัน					๐.๗๕๘
หอพัก	๓๖ (๒๓.๑)	๕๖ (๓๕.๙)	๕๑ (๓๒.๗)	๑๓ (๘.๓)	
บ้านผู้ปกครอง ญาติ	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๑ (๑๐๐.๐)	๐ (๐.๐)	
บ้านบิดา มารดา	๔ (๓๓.๓)	๒ (๑๖.๗)	๕ (๔๑.๗)	๑ (๘.๓)	
อื่นๆ	๐ (๐.๐)	๒ (๖๖.๗)	๑ (๓๓.๓)	๐ (๐.๐)	
รายได้นักศึกษาต่อเดือน (บาท)					๐.๒๑๙
ไม่เกิน ๘,๐๐๐	๒๔ (๓๓.๓)	๒๕ (๓๔.๗)	๑๙ (๒๖.๔)	๔ (๕.๖)	
๘,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐	๑๔ (๑๗.๑)	๒๖ (๓๑.๗)	๓๕ (๔๑.๕)	๘ (๙.๘)	
๑๕,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐	๒ (๑๓.๓)	๗ (๔๖.๗)	๔ (๒๖.๗)	๒ (๑๓.๓)	
๒๕,๐๐๑ - ๓๕,๐๐๐	๐ (๐.๐)	๑ (๑๐๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	
๓๕,๐๐๑ - ๔๕,๐๐๐	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	
มากกว่า ๔๕,๐๐๐	๐ (๐.๐)	๑ (๕.๐)	๑ (๕.๐)	๐ (๐.๐)	
รายได้ของครอบครัวนักศึกษาต่อเดือน (บาท)					๐.๕๐๘
ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐	๑ (๕.๐)	๑ (๕.๐)	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐	๕ (๔๑.๗)	๕ (๔๑.๗)	๑ (๘.๓)	๑ (๘.๓)	
๒๐,๐๐๑ - ๔๐,๐๐๐	๔ (๑๑.๔)	๑๑ (๓๑.๔)	๑๗ (๔๘.๖)	๓ (๘.๖)	
๔๐,๐๐๑ - ๕๐,๐๐๐	๔ (๒๐.๐)	๗ (๓๕.๐)	๘ (๔๐.๐)	๑ (๕.๐)	
๕๐,๐๐๑ - ๗๐,๐๐๐	๑๑ (๓๑.๓)	๙ (๒๘.๑)	๑๐ (๓๑.๓)	๓ (๙.๔)	
มากกว่า ๗๐,๐๐๐	๑๖ (๒๒.๕)	๒๗ (๓๘.๐)	๒๒ (๓๑.๐)	๖ (๘.๕)	
อาชีพของผู้ปกครอง					๐.๘๙๘
รับราชการ	๑๔ (๒๐.๓)	๒๓ (๓๓.๓)	๒๘ (๔๐.๖)	๔ (๕.๘)	
รัฐวิสาหกิจ	๔ (๓๐.๘)	๓ (๒๓.๑)	๔ (๓๐.๘)	๒ (๑๕.๔)	
รับจ้าง	๔ (๒๐.๐)	๗ (๓๕.๐)	๖ (๓๐.๐)	๓ (๑๕.๐)	

ตารางที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ (N = ๑๗๒) (ต่อ)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๒ (เกรดเฉลี่ยสะสม)				p-value
	๓.๕๐ - ๔.๐๐	๓.๐๐ - ๓.๔๙	๒.๕๐ - ๒.๙๙	๒.๐๐ - ๒.๔๙	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ธุรกิจส่วนตัว	๑๓ (๒๔.๑)	๒๐ (๓๗.๐)	๑๖ (๒๙.๖)	๕ (๙.๓)	๐.๑๑๗
เกษตรกร	๒ (๒๕.๐)	๓ (๓๗.๕)	๓ (๓๗.๕)	๐ (๐.๐)	
อื่นๆ	๓ (๓๗.๕)	๔ (๕๐)	๑ (๑๒.๕)	๐ (๐.๐)	
เหตุผลในการเลือกเรียนแพทย์					
ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น	๑๓ (๒๔.๑)	๑๙ (๓๕.๒)	๑๘ (๓๓.๓)	๔ (๗.๔)	
เป็นอาชีพที่มีเกียรติ	๐ (๐.๐)	๑ (๑๐.๐)	๕ (๕๐)	๔ (๔๐.๐)	
เป็นอาชีพที่มั่นคง	๑๙ (๒๒.๖)	๓๒ (๓๘.๑)	๒๙ (๓๔.๕)	๔ (๔.๘)	
ผู้ปกครองต้องการ	๓ (๒๓.๑)	๔ (๓๐.๘)	๔ (๓๐.๘)	๒ (๑๕.๔)	
เกรดเฉลี่ยมัธยมสูง	๑ (๓๓.๓)	๑ (๓๓.๓)	๑ (๓๓.๓)	๐ (๐.๐)	
อื่นๆ	๔ (๕๐.๐)	๓ (๓๗.๕)	๑ (๑๒.๕)	๐ (๐.๐)	

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานที่พักอาศัย รายได้ของนักศึกษาต่อเดือน รายได้ของครอบครัวนักศึกษาต่อเดือน อาชีพของผู้ปกครอง และเหตุผลในการเลือกเรียนแพทย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของนักศึกษาแพทย์ปริคลินิก ชั้นปีที่ ๒ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > ๐.๐๕$)

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒

ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาแพทย์ในชั้นปีที่ ๑ กับผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๒ แสดงในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ กับผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๒

ผลการเรียนเฉลี่ย ในชั้นปีที่ ๑ (เกรดเฉลี่ยสะสม)	ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๒ (เกรดเฉลี่ยสะสม)				p-value
	๓.๕๐ - ๔.๐๐	๓.๐๐ - ๓.๔๙	๒.๕๐ - ๒.๙๙	๒.๐๐ - ๒.๔๙	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
๓.๕๐ - ๔.๐๐	๓๕ (๕๒.๒)	๑๕ (๒๒.๔)	๑๕ (๒๒.๔)	๒ (๓.๐)	๐.๐๐๐*
๓.๐๐ - ๓.๔๙	๔ (๕.๑)	๔๒ (๕๓.๒)	๒๙ (๓๖.๗)	๔ (๕.๑)	
๒.๕๐ - ๒.๙๙	๑ (๔.๘)	๓ (๑๔.๓)	๑๓ (๖๑.๙)	๔ (๑๙.๐)	
๒.๐๐ - ๒.๔๙	๐ (๐.๐)	๐ (๐.๐)	๑ (๒๐)	๔ (๘๐)	
รวม	๔๐ (๒๓.๓)	๖๐ (๓๔.๙)	๕๘ (๓๓.๗)	๑๔ (๘.๑)	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.000$) โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ ๑ ระหว่าง ๓.๕๐ - ๔.๐๐, ๓.๐๐ - ๓.๔๙, ๒.๕๐ - ๒.๙๙ และ ๒.๐๐ - ๒.๔๙ ยังคงมีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ ในระดับเดิมเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒, ๕๓.๒, ๖๑.๙ และ ๘๐ ตามลำดับ

แต่ถ้าศึกษาในรายละเอียดพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีในชั้นปีที่ ๑ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ลดลง คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘ และ ๔๑.๘ ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางในชั้นปีที่ ๑ มีเพียงส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑

ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมสูงขึ้นเกินกว่า ๓.๐๐ ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้ในชั้นปีที่ ๑ ซึ่งเป็นกลุ่มอ่อนที่สุด ไม่สามารถมีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ เกินกว่า ๓.๐๐ ได้ และพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้ในชั้นปีที่ ๒ มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากชั้นปีที่ ๑ รวมทั้งหมด ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑

๔. ระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

ระดับการปรับตัวในด้านต่างๆ ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แสดงในตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑

การปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปรับตัว
๑. ด้านพฤติกรรมการเรียนบรรยาย	๓.๓๕	๐.๙๖	ปานกลาง
๒. ด้านพฤติกรรมการเรียนกลุ่มย่อย	๓.๔๓	๐.๘๘	ปานกลาง
๓. ด้านพฤติกรรมการเรียนปฏิบัติการ	๓.๔๐	๐.๙๓	ปานกลาง
๔. ด้านการใช้เวลาว่างนอกชั่วโมงเรียน	๒.๙๐	๑.๐๘	ปานกลาง
๕. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน	๒.๙๒	๑.๐๑	ปานกลาง
๖. ด้านการบริการของสถานศึกษา	๓.๖๑	๐.๘๘	มาก
รวม	๓.๒๗	๐.๙๖	ปานกลาง

การปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในภาพรวม พบว่า มีระดับการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๒๗ เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การปรับตัวในด้านการบริการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๓.๖๑ ในขณะที่ด้านอื่นๆ มีระดับการปรับตัวปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการเรียนกลุ่มย่อย มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๓ ด้านพฤติกรรมการเรียนปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ ด้านพฤติกรรมการเรียนบรรยาย มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๕ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๒ และด้านการใช้เวลาว่างนอกชั่วโมงเรียน มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๐ ตามลำดับ

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒

ระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ในด้านพฤติกรรมการเรียนบรรยาย ด้านการใช้เวลาว่างนอกชั่วโมงเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน และด้านการบริการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ระดับการปรับตัวของนักศึกษาในด้านพฤติกรรมการเรียนกลุ่มย่อย และด้านพฤติกรรมการเรียนปฏิบัติการ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในชั้นปีที่ ๒ ซึ่งมีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๓.๕๐ - ๔.๐๐ มีการปรับตัวดังนี้ ในด้านพฤติกรรมการเรียนบรรยาย ส่วนใหญ่เข้าเรียนตรงต่อเวลามากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕ ตั้งใจฟังและจดบันทึกการบรรยายอย่างเข้าใจมากถึงมากที่สุด ถึงร้อยละ ๙๐ นอนหลับระหว่างอาจารย์สอนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ ๔๐ สามารถสรุปสาระสำคัญจากบทเรียนก่อนสอบได้ทุกครั้งได้มาก คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕ ในด้านการใช้เวลานอกชั่วโมงเรียนพบว่าเมื่อมีเวลาว่างส่วนใหญ่ชอบทบทวนบทเรียนเป็นประจำมาก ร้อยละ ๓๕ ส่วนในด้านการบริการของสถานศึกษา นักศึกษาร้อยละ ๕๕ เห็นว่าคณะจัดหาโต๊ะและที่นั่งสำหรับอ่านทบทวนบทเรียนอย่างพอเพียงยังอยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้ ซึ่งมีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๐๐ - ๒.๔๙ มีการปรับตัวแตกต่างกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงดังนี้ ในด้านพฤติกรรมการเรียนบรรยาย ส่วนใหญ่ เข้าเรียนตรงต่อเวลามากถึงมากที่สุด เพียงร้อยละ ๕๐ ตั้งใจฟังและจดบันทึกการบรรยายอย่างเข้าใจเพียงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙ นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ ๓๕.๗ นอนหลับระหว่างอาจารย์สอนปานกลาง และไม่สามารถสรุปสาระสำคัญจากบทเรียนก่อนสอบได้ทุกครั้งเพราะไม่มีเวลา ในระดับปานกลางมาก และมากที่สุด รวมร้อยละ ๘๕.๗ ในด้านการใช้เวลานอกชั่วโมงเรียน เมื่อมีเวลาว่างส่วนใหญ่ชอบทบทวนบทเรียนเป็นประจำเพียงปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ ๕๐ ส่วนในด้านการบริการของสถานศึกษา นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙ เห็นว่าคณะจัดหาโต๊ะและที่นั่งสำหรับอ่านทบทวนบทเรียนอย่างพอเพียงในระดับมากแล้ว

วิจารณ์ และสรุปผลการศึกษา

หลักสูตรปริญญาตรี แพทยศาสตรบัณฑิต ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีระยะเวลาในการศึกษา ๖ ปี การเปลี่ยนผ่านจากการเรียนในชั้นปีที่ ๑ ที่ยังไม่ซับซ้อน มาเป็นวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ ซึ่งมีความยากมากขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาจากการปรับตัว จนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ ระดับการปรับตัวของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานที่พักอาศัย รายได้ของนักศึกษาต่อเดือน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพของผู้ปกครอง และเหตุผลในการเลือกเรียนแพทย์ ที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยปัจจัยทางด้านเพศนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของโพยม เพียรล้ำเลิศ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ และพบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน^๗ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ศุภดิษฐ์ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในระดับปริญญาโท ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ซึ่งพบว่าเพศ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียน^๘ ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมว่า แท้จริงแล้วความแตกต่างทางด้านเพศมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริงหรือไม่

ส่วนปัจจัยด้านอื่นนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดดา เพ็ชรประยูร ซึ่งพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ที่พักอาศัย แหล่งเงินทุนในการเรียน ไม่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ^๙ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาแพทย์เกือบทั้งหมดอาศัยอยู่ในหอพัก จึงไม่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนเฉลี่ย แต่ไม่สอดคล้องกับงานของปัญญา ชูช่วย ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งพบว่ารายได้ของครอบครัว และรายจ่ายต่อเดือน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน^{๑๐} ขณะที่ผลการศึกษพบว่า รายได้ของครอบครัวต่อเดือนค่อนข้างสูง คือมากกว่า ๗ หมื่นบาท ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการ ซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคงส่งผลให้รายได้ของนักศึกษาแพทย์ต่อเดือนส่วนใหญ่พอเพียง ดังนั้นนักศึกษาอาจไม่มีความกังวลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จึงไม่กระทบต่อผลการเรียนเฉลี่ย ในการเลื่อนชั้นจากชั้นปีที่ ๑ ไปชั้นปีที่ ๒ ในขณะที่นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่วนใหญ่มีรายได้ทั้งครอบครัวต่อเดือนเพียง ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท จึงส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา^{๑๑}

ส่วนด้านเจตคติต่อวิชาชีพ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกฤตา เสงี่ยม เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ ๔ - ๖^๕ และ ไม่สอดคล้องกับรายงานของสมควร จำริญพัฒน์ ซึ่งศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต ๒ ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ การที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าวในนักศึกษาแพทย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาแพทย์เรียนรายวิชาที่เป็นวิชาชีพเป็นปีแรก ยังมองไม่เห็นภาพการทำงานของอาชีพแพทย์ จึงยังไม่สามารถนำเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพมาเป็นแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เท่าที่ควร^๖

ผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นปีที่ ๑ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ ๑ ระหว่าง ๓.๕๐ - ๔.๐๐ ร้อยละ ๕๒.๒, ๓.๐๐ - ๓.๔๙ ร้อยละ ๕๓.๒, ๒.๕๐ - ๒.๙๙ ร้อยละ ๖๑.๙ และ ๒.๐๐ - ๒.๔๙ ร้อยละ ๘๐ มีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ ๒ อยู่ในระดับเดิม ในขณะที่ นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑ มีเกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นปีที่ ๒ ลดลง โดยมีนักศึกษาจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๕๐ - ๒.๙๙ และนักศึกษาจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอใช้ มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๐๐ - ๒.๔๙ โดยจำนวนเพิ่มขึ้นจากในชั้นปีที่ ๑ ซึ่งมีเพียง ๕ คน เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑ ในภาพรวม มีการปรับตัวในระดับปานกลาง จำแนกรายด้านพบว่าด้านพฤติกรรมกรเรียนบรรยาย การเรียนกลุ่มย่อย การเรียนปฏิบัติการ การใช้เวลานอกชั่วโมงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน นักศึกษามีระดับการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาจึงต้องปรับตัวพอสมควรในด้านดังกล่าว ส่วนการปรับตัวเข้ากับการบริการของสถานศึกษาพบว่า นักศึกษามีระดับการปรับตัวอยู่ในระดับมาก นักศึกษาจึงไม่ต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวมาก ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษามีความคุ้นเคยกับการบริการของมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ตั้งแต่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ ๑ อาทิ ด้านห้องสมุด บริการด้านสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต สถานที่ออกกำลังกาย การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม

ระดับการปรับตัวของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลายปัจจัย แต่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเพียงบางปัจจัย โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมสูง (๓.๕๐ - ๔.๐๐) ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่สนับสนุนต่อการประสบความสำเร็จในการเรียน มากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมน้อย (๒.๐๐ - ๒.๔๙) ได้แก่ การเข้าเรียนตรงต่อเวลาของนักศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เพราะแสดงถึงความรับผิดชอบของนักศึกษา การไม่นอนหลับของนักศึกษาขณะเรียน เป็นตัวบ่งบอกถึงความตั้งใจในการเรียน เทคนิคการจดบรรยาย สรุปสาระสำคัญ และการแบ่งเวลาในการทบทวนบทเรียนก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน ส่วนโต๊ะและที่นั่งสำหรับอ่านทบทวนบทเรียน ถ้าจัดหาเพิ่มขึ้นก็จะสนับสนุนในการเรียนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรวงดี ชีวะสุโท ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอน พฤติกรรมการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๓ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี พบว่า พฤติกรรมการเรียน ได้แก่ ในด้านทัศนคติทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน การประมวลความรู้ การใช้เทคนิคช่วยในการแสวงหาความรู้ การมีสมาธิและเอาใจใส่ในการเรียน การเลือกประเด็นและสาระที่สำคัญ การทดสอบตนเอง การทบทวนและการเตรียมตัวในการเรียน ยุทธวิธีในการสอบ และการเตรียมตัวสอบ การบริหารเวลาในการเรียน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน^๗ นอกจากนี้ การวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรัชฎาภรณ์ นมะเส พบว่า นักศึกษาปรีคลินิกที่มีความคิดเชิงบวกสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง ๓.๕๐ - ๔.๐๐^๘

พฤติกรรมกรเรียนกลุ่มย่อยและปฏิบัติการ ไม่ส่งผลกระทบต่อเกรดเฉลี่ย อาจเนื่องจากคะแนนในส่วนดังกล่าว มีสัดส่วนน้อยในการคิดเป็นเกรดเฉลี่ยสะสม โดยคะแนนกลุ่มย่อยคิดเป็นร้อยละ ๒๐ และคะแนนสอบปฏิบัติการประมาณ ร้อยละ ๕ - ๑๕ จากคะแนนทั้งหมด

จากการศึกษานี้สรุปได้ว่า ๑) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานที่พักอาศัย รายได้ของนักศึกษาต่อเดือน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพของผู้ปกครอง และเหตุผลในการเลือกเรียนแพทย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒) ผลการเรียนรู้ในชั้นปีที่ ๑ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงรักษาผลการเรียนเฉลี่ยได้ในระดับเดิม แต่มีนักศึกษาจำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑ มีเกรดเฉลี่ยสะสมลดลง และ ๑๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๘.๑ ปรับตัวได้น้อยที่สุด จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ๓) การปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การปรับตัวในด้านการบริการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านพฤติกรรมกรเรียนกลุ่มย่อย ด้านพฤติกรรมกรเรียนปฏิบัติการ ด้านพฤติกรรมกรเรียนบรรยาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน ด้านการใช้เวลานอกชั่วโมงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ๔) ระดับการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานในชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูงระหว่าง ๓.๕๐ - ๔.๐๐ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่สนับสนุนต่อการประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ ๒ ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๐๐ - ๒.๔๙ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่กระทบต่อการเรียน โดยพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การเข้าเรียนตรงต่อเวลา ตั้งใจฟังและจดบันทึกการบรรยาย นอนหลับระหว่างอาจารย์สอน สรุปสาระสำคัญจากบทเรียนก่อนสอบได้ทุกครั้ง เมื่อมีเวลาว่างส่วนใหญ่ชอบบททบทวนบทเรียนเป็นประจำ และความสำคัญของการจัดหาโต๊ะและที่นั่งสำหรับอ่านบททบทวนบทเรียนของทางคณะ

ข้อเสนอแนะคือ ๑) ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย ได้แก่ ควรกำหนดมาตรการป้องกันการเรียนส่งผลสัมฤทธิ์น้อยตั้งแต่ศึกษาอยู่ในชั้นปี ๑ โดยให้คำแนะนำหรือเสนอแนะการปรับตัว

ที่ถูกต้องล่วงหน้า อาทิ การเรียนแบบผสม คือ การค้นคว้าทั้งศึกษาด้วยตนเองและเรียนรู้จากอาจารย์ การเตรียมตัวอ่านหนังสือล่วงหน้า วิธีการอ่านหนังสือ การทำสรุปย่อ การจดบันทึก การแบ่งเวลาเรียนและเวลาส่วนตัว ๒) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยระยะต่อไป ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบนักศึกษาแต่ละรุ่น แล้วเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์จะได้การสรุปผลที่เป็นตัวชี้วัดและสามารถแก้ปัญหา นักศึกษาตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกที่เข้ามาเรียนในคณะแพทยศาสตร์ได้อย่างชัดเจน แล้วจึงนำมากำหนดเป็นมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

ภาคผนวกคือ ข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่ต้องการให้คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปรับปรุง หรือช่วยเหลือ ได้แก่ แจกเอกสารประกอบการสอน โดยนักศึกษาไม่เสียค่าใช้จ่ายในการผลิต ชั่วโมงการกำกับกับการเรียนรู้ด้วยตนเองมีเวลานานต่อเนื่อง เพิ่มชั่วโมงบรรยาย ลงวิดีโอวันต่อวันและปรับปรุงเสียง ไม่ใช่ห้องแพทยโคม ๒ เพื่อการบรรยาย และเพิ่มที่จอดรถ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องด้วยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ขอขอบพระคุณ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะอนุกรรมการพิจารณาทุนวิจัย คณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักศึกษาแพทย์พรีคลินิก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา อารีย์ คุณวชิราภรณ์ กรุดปทุม เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัย เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการสถานวิทยาศาสตร์พรีคลินิกทุกท่าน ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

๑. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๗ ก.พ. ๒๕๕๘]. เข้าถึงได้จาก: http://med.tu.ac.th/UserFiles/File/edu_serv/NEWS/cur_med_56.pdf.
๒. แพทยสภา. เกณฑ์ความรู้ความสามารถในการประเมินเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๕. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๗ ก.พ. ๒๕๕๘]. เข้าถึงได้จาก: http://www.tmc.or.th/file_08062012.pdf.
๓. วินิทร นวลละออง. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ๒๕๕๕;๕๗:๒๒๕-๓๔.
๔. นันทิชา บุญละเอียด. การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ ๑ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา [ส่วนหนึ่งของวิชาการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถิติ] ปี ๒๕๕๔. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; ๒๕๕๔.
๕. สุกฤตา เส็งเข้ม, สำราญ มีแจ้ง, เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร ๒๕๕๖;๒๑: ๗๙-๙๑.
๖. Likert R. New patterns of management. New York: McGraw-Hill Book; 1961.
๗. โปยม เพียรล้ำเลิศ. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. BU Academic Review ๒๕๕๓;๙:๗๖-๘๗.
๘. ธวัชชัย ศุภดิษฐ์. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในระดับปริญญาโท ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; ๒๕๕๖.
๙. ชนัดดา เพ็ชรประยูร, ชุศรี เลิศรัตน์เดชากุล, นนทิรัตน์ พัฒนภักดี. ความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ๒๕๕๔;๒๑:๑๕๗-๖๖.
๑๐. ปัญญา ชูช่วย. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; ๒๕๕๑.
๑๑. สมควร จำเริญพัฒน์, ไพศาล วรคำ, อรัญ ชูกระเดื่อง, ไพศาล เอกะกุล. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต ๒. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๒๕๕๒;๕:๖๙-๗๗.
๑๒. รวงดี ชีวะสุทโธ, ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอน พฤติกรรมการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ ๓ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ๒๕๕๕. วารสารสภาการพยาบาล ๒๕๕๕;๒๗:๔๓-๕๖.
๑๓. รัชฎาภรณ์ นมะเส. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักศึกษาแพทย์ชั้นปริคณีก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. เวชบัณฑิตศิริราช ๒๕๕๕;๕:๑-๘.

Abstract

Adaptation and basic medical science achievement of the second preclinical year medical students of faculty of Medicine, Thammasat university

Ammara Chaikan*, Nipapan Malisorn*, Amanda Chaikan**, Phenpisute Chaigan***

* Department of Preclinical Science, Faculty of Medicine, Thammasat University

** Faculty of Science and Technology, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*** North Bangkok University, Faculty of Political Science

Corresponding Author: Ammara Chaikan, Department of Preclinical Science, Faculty of Medicine, Thammasat University

95 Paholyotin Road, Khlongluang, Pathumthani, Thailand 12120 Tel 0 2926 9710

Fax 0 2926 9710 E-mail ammarachaikan@hotmail.com

Introduction: The objectives of this research were to study: 1) associations between personal factors and basic medical science achievement of the second preclinical year medical students 2) the relationship between grade point averages in the first year and basic medical science achievement of the second preclinical year medical students 3) adaptation levels of the second year medical students in semester 1 and 4) the relationship between levels of student's adaptation and basic medical science achievement of the second preclinical year medical students.

Method: The population included 172 second-year medical students of faculty of Medicine, Thammasat university. The instrument was questionnaire. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-square test, Fisher's exact test and Monte Carlo methods.

Result: The basic medical science achievement of the second preclinical year medical students was not associated with personal factors, however, it related to grade point averages in the first year and the levels of the second year medical student adaptation at the 0.05 level of statistical significance. Most of medical students had moderate adaptation in overall. Behaviors which impacted these relationships were punctuality, listening and note-taking to lectures carefully, sleeping during teaching, summarization, reviewing lessons when having free time and consideration about tables and chairs for reviewing lessons.

Discussion and Conclusion: Overall, most of medical students had moderate adaptation because subjects in the second year may be difficult and differ from subjects in the first year. The 14 students (8.1%) had minimal adaptation which had behavior impacting on their study and were risk groups requiring most support.

Key words: Adaptation, Medical student, Learning achievement